

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget  
(Alm. del - bilag 308)  
udenrigsministerråd  
(Offentligt)

---

FLF, Alm. del - bilag 194 (Løbenr. 4497)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	21. november 2000

Under henvisning til Europaudvalgets skrivelse af 11. oktober 2000 (Alm. del {{SPA}} bilag 62) vedlægges Udenrigsministeriets besvarelse af det deri stillede spørgsmål nr. 8.

UDENRIGSMINISTERIET N.4, j.nr. 211.D.1

Nordgruppen Den 20. november 2000

BESVARELSE AF SPØRGSMÅL NR. 8 af 11. oktober 2000

fra Europaudvalget (Alm. del {{SPA}} bilag 62)

**Spørgsmål nr. 8:**

Udvalget udbeder sig en oversigt over kompetencefordelingen mellem føderalt niveau og regionalt niveau i USA (forbundsregeringen og delstaterne). Samtidig bedes oplyst, hvorledes tvivlsspørgsmål om kompetencefordelingen afgøres, herunder om delstaternes kompetence og regulering er underordnet den føderale kompetence og regulering.

Svar:

Kompetencefordelingen mellem forbundsregeringen og de 50 enkeltstater samt District of Columbia er som udgangspunkt fastlagt i den amerikanske forfatning af 1789, men er løbende blevet justeret som resultat af samfundsudviklingen, herunder

især afslutningen på den amerikanske borgerkrig i 1865 samt gennemførelsen af velfærdslovgivningen i forbindelse med New Deal i 1930'erne.

Som udgangspunkt er det, der ikke eksplicit er henlagt til forbundsregeringen, et anliggende for enkeltstaterne. Grænserne mellem den føderale kompetence og enkeltstaternes kompetence er dog i et vist omfang flydende og afhænger delvis af den enkelte præsident og Administrations opbakning og politiske orientering. Dette gælder især sammensætningen af Højesteret, hvis retspraksis og afgørelser i høj grad har været medvirke til at bestemme udviklingen i kompetenceforholdet mellem det føderale og det delstatslige niveau. Overordnet har der været en tendens til, at demokraterne har været mere interesserede i at styrke den føderale regering over for enkeltstaterne end republikanerne.

## Føderalt niveau

Forfatningens hovedsigte var etableringen af en stærk national regering, og i forfatningen gives den føderale regering vide beføjelser til at regulere forbindelserne mellem enkeltstaterne (oprindeligt navnlig de handelsmæssige relationer) og eksklusiv kompetence vedrørende udenrigspolitik, forsvar samt kontrol med og regulering af landets valuta, dollaren. Hertil kommer eksklusiv kompetence på det bredere område, der med forfatningens ord omhandler "generel fremme af velfærd".

## Regionalt niveau

Hvert regeringsniveau har fortsat stor autonomi. Hver delstat har således en egen forfatning og vedtager egen lovgivning på en lang række områder, ligesom de har beføjelserne til at regulere næsten alle forhold, der berører den pågældende delstats borgere.

Som hovedregel er spørgsmål, der ligger inden for den enkelte stats grænser, den pågældende delstats eksklusive kompetence, så længe vedtagne love ikke strider mod forfatningen eller mod USA's internationale aftaler og love. Det gælder områder som lokal transport og kommunikation, regulering af ejendomsspørgsmål, arbejdsvilkår og ikke mindst straffelov. Den delstatslige autonomi er også omfattende vedrørende erhvervs- og arbejdsmarkedspolitik, udskrivning af lokale skatter, det lokale politiske beføjelser, ægteskabslovgivning m.v. I praksis kan to nabostater have vidt forskellig lovgivning på det samme område.

## Føderalt og regionalt niveau

Navnlig udviklingen af velfærdsstaten i det 20. århundrede har bidraget til at øge forbundsstatens indflydelse. Det føderale niveau har således på områderne uddannelse, sundhed, transport, bolig- og byplanlægning påtaget sig flere opgaver, der tidligere næsten udelukkende blev varetaget på delstatsniveau. På sådanne områder gennemføres de føderale initiativer som oftest i et samarbejde med enkeltstaterne, og kun relativt sjældent er der tale om, at delstaterne påtvinges initiativer ovenfra. Forbundsstaten kan bl.a. gennem støtteprogrammer med særlige betingelser for implementering tilskynde enkeltstater til at handle på en bestemt måde.

Der findes således en række områder, hvor både forbundsstaten og enkeltstaten har kompetence inden for hvert deres delområde, dvs. en form for delt kompetence. På eksempelvis uddannelsesområdet styres de offentlige skoler hovedsageligt af lokal lovgivning (vedtaget f.eks. af byråd (city government), amtsråd (county government) og landsbyråd (town and village government), der ligger inden for en rammelovgivning med visse standarder, der fastlægges af delstaterne. Den føderale regering kan imidlertid også understøtte uddannelsessystemet og gennemføre fælles standarder med henvisning til, at sikring af et vist uddannelsesniveau og lige uddannelsesmuligheder er af national interesse. Inden for sundheds- og socialsystemet er der et tilsvarende partnerskab mellem de forskellige regeringsniveauer.

Med de forbehold, der er nævnt ovenfor, kan den faktiske kompetencefordeling skematisk illustreres som følger:

KOMPETENCE	ENKELTOMRÅDER (eksempler)
Områder med føderal enekompetence	Udenrigspolitik, forsvar, valuta, fremme af velfærd
Områder med delt kompetence	Uddannelse, social og sundhedsvæsen, transport, bolig- og byudvikling, domstole,
Områder med enekompetence hos Staterne (som udgangspunkt)	Straffelov, lokale skatter, politi, lokal transport og kommunikation, regulering af ejendomsspørgsmål, arbejdsvilkår,

## Afklaring af tvivlsspørgsmål

Tvister mellem forskellige lovgivningssystemer afgøres af domstolssystemet. En særlig rolle i den forbindelse spiller den amerikanske højesteret, Supreme Court, der med udgangspunkt i forfatningens status som USA's højeste lov kan sætte enkeltstater forfatninger eller konkrete lovgivning ud af kraft, såfremt de findes at være i modstrid med forfatningen. Afgrænsningen mellem føderalt og regionalt niveau er således i st. trækning et resultat af de seneste 200 års domsafsigelser af den amerikanske højesteret i principielle spørgsmål.

Hvorvidt lovgivning af national rækkevidde vedtaget i Washington skal indarbejdes i enkeltstaternes lovgivning, er det formodningen, at dette næppe er tilfældet. Der kan henvises til en Højesteretsdom fra 1992 vedrørende et forsøg fra forbundsstatens side på at gennemtvinge miljøbestemmelser i enkeltstaterne. Dommen fastlagde, at forbundsregeringen "ikke kunne pålægge stater at gennemføre eller administrere et føderalt regulerende program"